

Gravskrifter

og andre personalhistoriske Indskrifter i Gl. Aarhus Amt.

Samlede af Chr. Heilskov.

II.

Framlev og Ning Herreder¹⁾.

Sjelle Sogn.

I.

Epitafium i Kirken med Billeder af en Præst og hans Hustru:

Øverst:

Ego sum surrectio et vita, qvi credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

(Jeg er Opstandelsen og Livet, hvo som tror paa mig, om han end dør, skal han dog leve.)

Nederst:

Her Vnder ligger Begraffuen Hederlig oc Wellerde Mand H: Niels Thomesen Randers som Var sogne Prest her til Sielløf Skiøring, oc laasby sogner vdi 35 aar oc Heridtz Prouist offuer framløff herridt i 16 aar, oc døde

¹⁾ Indskrifterne fra Hasle, Vesterlisbjerg og Sabro Herreder findes i 3. R. VI.

den 30 Mart[i] Ano 1656 med sin Kiere hustru Ane Lauridtz Datter barnefød i Bygum i Rindtz herrit oc døde den 25 Iunij Ao : 1674 oc leffuede de i Ecteskaff i 34 aar. Gud giffue dem en Gledelig op Standelse.

Over Mandens Portræt staar: 1655 Æt : 59, over Konens: 1655 Æt : 63. Manden maa altsaa være født ca. 1596 (ifølge Wiberg i Randers), Konen ca. 1592.

2.

Ligsten i Kirkegulvet med udhuggede Figurer af en Præst med Hustru:

Langs Randen:

Crux tva Christe mihi lux. Dux: tva mors. Mihi vita. Jeg ved at min Frelsere lefver oc hand skal her- efter opvecke mig af Iorden oc ieg skal derefter omgifvis med denne min Hvd og ieg skal see Gvd i mit Kiød. Hiob.....

I Midten:

Her vnder hviler hederlig oc vellerde Mand H: Niels Thomesen Randers Sogneprest her til Siellof Skiøring oc Laasby sogner vdi — Aar. Oc Herritsprovist ofver Fram- lof herrit vdi — aar. Med sin kiere hvstrv erlig oc gvdfroctige Qvinde Anne Lavritz Dater barnfød i Bygum i Rintz Herrit oc kalede hinde Gvd 16— den — hindis Alders — Aar oc levede di it kierlig Ecteskab vdi — Aar Gvd opvecke dennom til det ævige Lif. Amen.

Stenen ses at være hugget før de paagældendes Død. De manglende Data læses paa Epitafiet.

3.

Ligsten sammesteds:

Dormit hiic reverendvs in Christo vir dñs Nicolavs Hise natus Sp..... Laurentio Hise..... [Ar]hvsia

..... ibi collabo[rator] sc[holasti]cum
 [Resten ulæselig undtagen Aarstallet 1605(?)].

(Her sover den i Christus ærværdige Mand Hr. Niels Hise, født.....L. H.....i Aarhus.....der..... Medarbejder.....)

Den ovennævnte Person kan næppe være nogen anden end Sognepræst og Provst Niels Lauritsen Hasse (Haas eller Haes), som efter Wiberg nævnes i Aaret 1603 og angives at have været Præst her i 22 Aar. Hans Fader, Laurits H., nævnes ogsaa i Indskriften, som man ser.

Skørring Sogn.

I.

Paa Stolestader i Kirken findes udskaaet 4 Vaabener, nemlig 1) et med Sparre i Skjoldet og Vesselhorn paa Hjælmen samt Omskriften K K F [K. K.'s fædrene (3: Vaaben)], 2) et Hestehoved i Skjoldet og Forkroppen af en Hest paa Hjælmen med Omskriften K K M [K. K.'s mødrene], 3) i Skjoldet en Enhjørning, som Hjælmtegn et Pilekogger og Bogstaverne W S F [W. S.'s fædrene], 4) Skjoldet tredelt ved en øverste vandret og en nederste lodret Streg, paa Hjælmen et Pilekogger og Omskriften W S M [W. S.'s mødrene]. Under Vaabnene staar 1654.

De afbildede Vaaben tilhører Familiene 1) Kaas, 2) Wind, 3) Skram og 4) Parsberg. Forbogstaverne maa sikkert tydes som Kirsten Kaas, † 1700 (Datter af Thomas Kaas til Ørndrup og Anne Wind) og Valdemar Skram til Skovsgaard, f. $\frac{15}{6}$ 1617 † $\frac{1}{2}$ 1693 (Søn af Hans S. til Sjellevskovgaard [nu Wedelslund] og Anne Parsberg). Se iøvrigt Personahist. Tidskr. V, S. 14.

2.

Paa det ældre Døbefad i Kirken:

Skiørring
Kiercke G C F ANNO 1703

Bogstaverne kunde betyde Greve Christian Friis
(† 1763).

3.

Ligsten udenfor Kirken:

S I S
1684

4.

Ligsten sammesteds:

B I S
1684

Skiøholme Sogn.

Gravsten af gotlandsk Sandsten i Vaabenhuset (Indskriften næsten udslettet):

Her Under Gjemmes Levningerne af S.....
1678 Død i Hans.....Rasmusdatter fød
.....1761.....Pede[r?]......Kongel.[?].
Landvæsens Commission.....Ber.....Gud.....
riger Staaer.....[Himmel]en I.....De fromme
og.....Hos Gud skal samles amen.

(Naar der i Trap siges, at Provst Niels Lauritsen Hasses Navn staar paa Prædikestolen, maa dette bero paa en Forveksling med Skovby Kirke.)

Skovby Sogn.

Paa Prædikestolen:

Niels : Laurisen Hais · Provist · Niels : Thomesen ·

Sogne : Prest : R M S : K V : L I H : K V · Moten
[ɔ: Morten] Sneker.

Aarstal mangler; men Trap meddeler, at Prædikestolen er fra 1601. Om Provst Niels Lauritsen Hasse se Sjelle Sogn Nr. 2. Niels Thomesen, Sognepræst til Skivholme og Skovby, maa være død inden 1625, i hvilket Aar Eftermanden (Sønnen?), Christen Nielsen, var Præst. De anførte Forbogstaver betegner Kirkeværgernes Navne (K. V.), og »Moten Sneker« er aabenbart den Haandværker, der har udskaaret Prædikestolen.

Borum Sogn.

I.

Ituslaact Gravsten i Kirken med udhugget Menneskefigur (Hovedet mangler). Paa Stenens resterende Rande læses:

.....[P]roust i Framlev Herred 1758 med
[t]vende Egtefelle: Sal: MAREN Melchiørsdatter Ørbek
.....ene naar Siælen er i Guds Haand her Skal have
Roe 17. — hos Hands Forældre og 4te Børn.....

Stenen er lagt over Sognepræst til Borum og Lyngby (fra 1753) Jens Jensen Adslev, f. c. 1719, og 1ste Hustru M. M. Ø., med hvem han blev gift ²⁶/₉ 1753. Han døde ⁸/₈ 1786 (ikke i 1784, som Wiberg har).

2.

Gravsten paa Gulvet i Taarnrummet:

Her under Hviler Actbare Mand Peder Thomsen[?] født i borum[?].....1722[?] døde i hans Alders 65 Aar
.....Med sin efterlevende i 54 aar uden børn til vel-
fortiente ære er dette Grav Sted beprydet med deñe Steen
af hans efterladte Karen Niels Datter født i Laben [ɔ:
Labing] 1734 døde 18— Gud Give dem begge en Glæde-
lig Opstandelse.

Grav Skrift

Om Kast os ey vort hvilested
 Fordi vi ære Døde
 Men Lad Os sove udie fred
 Til vi vor Jesum møde.

Indskriften er omgivet af udhuggede Ornamentter.

3.

Paa Prædikestolen:

ANNO · 1604 Lod Anders piersen y Borum herris
 fogit y framløf herrit Med sin kiere hustru Barbra Niels-
 datter Oprette dene predickstoel paa deris egen bekost-
 ning oc gaff den thil Borum Kiercke.

4.

Paa Alterstagerne:

Anno 1614 Den 28 Iulii · hafver · Anders · Peder-
 sen · i · Borvm · med sin høstrv · Bvold · Lavrids-
 dater · gifvet · dise · tvinde · Lyvse · Stager · thel · Bo-
 rvm Kiercke.

Herunder staar 2 Skjolde med henholdsvis Mandens Bo-
 mærke og Overskriften A · P · S og IHS samt Over-
 skriften B · L · D.

Den her omtalte Anders Pedersen er identisk med
 ovennævnte Herredsfoged Anders Piensen; Boel (Bodil)
 Lavridsdatter maa altsaa have været hans 2den Kone.
 Om en formentlig Søn af Anders Pedersen se »Aarb. udg.
 af Randers Amts hist. Samf.«, 1913, S. 6.

Harlev Sogn.

I.

Mindetavle af sort poleret Sten i Træramme, ophængt i
 Kirkens Kor:

Her hviiiler Magistꝛ Christian Lindemand Provst og

Jubellærer Præst udi Sieland for Toxverg Meenighed i 28 Aar i Jylland for Linde og Tveede 6 Aar i Harleff og Framlev 19 Aar fød A^o 1704 død A^o 1781.

Af hans Børn bekostet.

Christian Jacobsen Lindemann blev født i København $23/8$ 1701, † $31/1$ 1781. Han var gift med Anna Margrethe Asmussen.

2.

Mindetavle af Træ paa Væggen i Skibet:

ANNO 1687.

[Vaaben]

Her ligger Begravet Erlig og Welbyrdig Frue Gjenet Kragengelt som er føed udi Skotland af Grevelig Slægt og Stamme som er af Greve Wilhelm Grem, da MuntæoSæium og Kringkern, Hans Slægt og Afkom. Hun boede udi Harlefholm og Døde der i det Aar 1567 Søndagen efter St Laurentii, om Morgenen Klokken mellem 6 og 7. Gud give Hende en glædelig opstandelse.

Anno 1787, haver Kirke Eieren forvalter Niels Hofman og Hustrue Ellen Bøcker af Harlef Mølle Ladet denne Tafle Paa nye opmale og stafere Til vel fortiente erindring af Høybemelte sal: Frue og Hendes Gaver af Ior til Kierken.

I same Hensigt lod Eieren af Harløv Kirke og Mølle Iohan Schucany 1831 denne Tavle paany opmale, tilligemed Altertavle Prædikes: og Kirkestolene.

Den her nævnte Gjenet (Jacobsdatter) Kragengelt er den fra H. F. Ewalds Roman velkendte »skotske Kvinde paa Tjele«, hvis Navn vel rettest bør skrives Janet Craigen-gelt. Hun skal $31/8$ 1525 i Leith (nogle mener i Hamburg) være bleven viet til Mogens Lauritsen Løvenbalk til Tjele, med hvem hun rejste til Danmark. Efter Mandens Død c. 1536 købte hun Harlevholm (nu 2 Gaarde) og ægtede

Hans Skriver, som nogle kalder kongelig Betjent, andre Ridefoged paa Havreballegaard.

Angaaende Janets Afstamning, da vides kun, at Faderen hed Jacob Craigengelt. Hun var, skønt ikke selv Grevedatter, en Slægtning af Grev William Graham af Montrose.

Ifølge en Meddelelse, jeg har faaet fra Edinburg, er Craigengelt et lille Gods ved Stirling. Genete antages at være Søster til John Craigengelt, Borgmester i Stirling († 1580). Muligt er hun den »Kvinde i Stirling kaldet Craingelt«, som i 1531 fik nogle Kostumer foræret af det kongelige Klædeoplag (se »Lord High Treasurer's Accounts« 1515—1531). »Muntæo-Sæium« er en Fejlskrivning for Monte Rosarum (Montrose); og »Kringkern« er formentlig Ken-carine (nu Kincardine) i Grevskabet Perth, der tilhørte Familien Montrose¹⁾.

I Hofmans Foundationer omtales Indskriften (under Henvisning til Marmora Danica) som værende »paa en Steen udi Choret«; men Marm. Dan. selv taler om et »monumentum ligneum«. — Se iøvrigt Dansk biogr. Lex. samt min Artikel i »Ill. Tid.«, 53. Aarg., Nr. 37. Om Genetes formentlige Gave til Kirken se »Aarhus Stifts hist. Aarbøger« 1915.

Niels Hofmann druknede i Aarhus Aa $\frac{6}{12}$ 1805.

Louis Johan Schucany, Ejer af Harlev Mølle, tidligere Gæstgiver i Aarhus, var f. i Graubünden 1796 og døde i Fredericia $\frac{28}{9}$ 1849. Gaarden kaldtes allerede dengang Ludvigsholm.

3.

Paa Prædikestolen:

Evangelium . om . Christo: det . er: Gvds . Kraft . som . gjør: dem . alle . salige . der . troer . paa . [indskyd: ham] di . Romer . I . H . Niels . Lavris . Søn .

¹⁾ »Marmora Danica«, som ogsaa gengiver Indskriften, men ikke fuldstændig korrekt — Tavlen blev jo opmalet 1787 — har »de Muntansamin og Krencherin«.

Hase · Provst · i · Framløf · Herrit · Anders · Mikel-
sø[n] · Kierki · Veri · Anno —¹⁾ den · 30. Oktober.

Om Provst Niels Lauritsen Hasse se Sjelle Sogn
Nr. 3 og Skovby.

4.

Gravsten i Kirkegulvet med Billeder af en Mand med
to Koner:

Her under hviler.....og vel act Mand S.....
barnfødt.....døde i Hel.....[Al]der — Aar med.....
er S : A[nne?]......[derefter kan kun læses enkelte Bog-
staver; Indskriften slutter med:] Hindes Alder — Aar.

Under Indskriften findes 3 Vaabenskjolde. I de 2 (Hu-
struernes) staar Kristi Monogram, i det tredje (midterste)
Mandens »Bomærke«, vistnok et sammenslynger S og P.

5.

Gravsten Øst for Vaabenhuset:

Her hviler Legemet af nu salig KNUD IØRGEN
HARLEV En Søn af Sal: H^r IENS HARLEV og Mad:
CHRISTINE GYBERG fød 1729 den 26 Juni opdraget
Til Studeringer levede uden Embede Tiente Gud og sin
Næste i Livet Endte sit Liv christelig i Tarskou Mølle
1772.....April.

Det Himlens Kald Hand fik
Da Hand af Werden gik.

Paa Nordsiden af Kirken tæt op til Muren ligger paa
Rad 10 mer eller mindre mosgroede og medtagne Gravsten
(1 er dog af nyere Oprindelse):

6.

Her under er nedlagt den i Livet velfornemme Selv-

¹⁾ Her er et Stykke Træ faldet ud.

eyer nu i Dødn salige Sr [P]eder Dinsen fød i Hendest A^{no} 173. den 11 April død i Schi[bye] den...Juli 1792 med [sin kiere Hustru?] Kiersten Niels Datter fød i Schibye...October 1735[?] død sammesteds d 29 April 1796 boede i Schibye Horlev [o: Harlev] Sogn. Deres Ægteskab som begyndte d 28 Juli 1765 førtes i kiærlig Enighed uden Livsarvinger.

De levede og døde i Herren
glede[!] i Haabet
om en ærefuld Opstandelse.

Kirkebogen udviser, at Peder Dinesen og Kirsten Niels Peders Datter viedes 28. Juni 1765, ikke Juli.

7.

Her hviler Niels Pedersen [født].....1708 [død].....1783.....Kiersten Niels Datter fød i Schibye.....1707[?] [død].....1793 Beboede sine Forældres Gaard i Schibye i Harlev Sogn i 51 Aars Ægteskab efterlod sig 2de Døttre. Bekostet af Deres i Live Værende 6 Børne Børen.

8.

Her under hviler [erlig?] og [vel]agte Mand Niels[?].....Schibye.....1679.....Anders.....

9.

Her under hviler det forkrænkelige af Sidsel Cathrine Berring fød i Woel d 4 May 1766 indtraadt i Ægteskab Aar 1790 med Iens Knudsen i Taastrup død sammesteds d 29 Juni 1791 efterladende en liden Datter en sørgende Moder og Mand.

Sidsel Cathrine Bering var Datter af Skovrider Christian B.

10. (Ituslaaet.)

Her under hviler sl Christen Pedersøn Kaae barenfødt i Skiboy¹⁾.....og døde i Skiboy 1759..... barenfødt i Blegend[?]......og døde i Skiboy..... De levede tilsammen et kiærligt Ægteskab — Aar og aulede 1 Datter.

C. P. K. begravedes 27. Juli 1758 (ikke 1759), 79 Aar gl. Den afdøde har formodentlig været en Slægtning af Præstefamilien Kaae i Harlev.

11.

Her [under hviler] sl.....Pede[rs.....] bare[nfødt] udi.....sl.....Ter.....

Ovenover Indskriften findes to smaa Skjølde, hvori rimeligvis har staaet Initialer.

12.

Her under hviler Det Iordiske af Mad^{me} M. C. Colding fød Lassen som er fød i Brændstrup Den 4de Martii 1766 og død paa Taskou [o: Tarskov] Mølle Den 16de September 1803.

Margrethe Cathrine Lassen var Enke efter Købm. Rasmus Mikkelsen Colding i Æbeltoft.

13.

Her under er nedlagt til Hwile den i Livet nu i Døden salige Mand Gaardeier Søren Pedersen Brændstrup født i Hæst Aaret 1778 og død i Schibbye Aaret 1815 en Alder af 37 Aar. Fred med dit Støv.

Langs Stenens Rand staar:

Ack Hierte Kone sørg ey for mig ieg er nu i stor

¹⁾ Stavet efter Egnens Udtale.

Glæde og ey vor Søn som er hos dig I maa dog icke
græde vi snarligen her samles skal med andre Venner
flere og siunge da blant Engles Tal Halleluia og meere.

St. Lucas 1847 St. Iohannes

[2: 1817]

14.

Her under Hviler det Iordiske Af Her Iens Lassen
som er fød i Brændstrup den 8de May 1770 og død paa
sit Eyendoms Stæd Tarschou Mølle 17 Decbr 1804 til-
ligemed Hans Kiere Hustrue Mad^{me} Kiersten Rasmusdatter
som er fød i Taastrup 20 Sept 1772 og Døde som
den Salig Mand i bemeldte Tarschou Mølle den 20^{de}
Decbr 1800.

Gud give dem begge en glædelig Opstandelse.

Jens Lassen var en Broder til den under Nr. 12 omtalte
Mad. Colding og Søn af Anders Jensen Lassen, Selvejer i
Brendstrup.

Framlev Sogn.

1.

Paa Alteret:

H. Daniell Piersz: SOGEN PREST TIL FRAMLØF
OC HAA[rløf].

Daniel Pedersen Kaae, Søn af Formanden i Em-
bedet, Peder Kaae, nævnes af Wiberg i Aaret 1592. (Søn-
nen, Mads Danielsen K., blev Faderens Efterfølger). Det
synes at fremgaa af Indskrifterne, at Framlev forhen har
været Hovedsognet.

2.

Gravsten i Vaabehuset med Portrætter af Mand, Kone
og Søn:

Her vnder hviler erlig oc velact Mad Peder Povelsen,

barntød i Framløf som boede oc døde her samestedz, den — Aar 16— hans Alder — Aar. Med sin kiere Hvstrv erlig oc gvdfrøctige Qvinde Maren Rasmusdatter, barnfød her samestedz, som døde — 16— hindis Alder — Aar, oc aflede di tilsammen i Ecteskab 4 Børn 2 Sønner oc 2 Døter, af hvilken den ene Søn her vnder hviler, S: Anders Pedersen som døde den 2 Martii [Aars-tal mangler] hans Alder 13 Aar 5 Maaneder.

Underneden findes indfattede i Skjolde Mandens Forbøgstaver P. P. S., hvoraf de to sidste er bomærkeagtigt sammenslyngede, og for Hustruens Vedkommende Kristi Monogram IHS.

3.

Gravsten sammesteds med Afbildninger af en Mand med 2 Koner:

Her vnder hviler erlig velact Mand Anders Rasmussen, barnfød i Iondgy [Jaungyde i Tulstrup Sogn?] som bode oc døde i Framløf 16— hans Alder — Ar med sin thvinde kiere Hvstrver S: Kiesten Iensdaater som døde 1641 hindis Alder 56 Aar oc erlig gvdfrøctige Qvinde Helle Iensdaater, barnfød vdi Framløf, som døde 16— hindis Alder — Aar oc aflede di to vdi Ecteskab 4 Børn 3 Sønner oc 1 Dotter.

Herunder findes 3 Skjolde; i Mandens staar A. R., i de andres IHS.

4.

Gravsten fra Middelalderen sammesteds:

Sub : lapide : isto : reqiescit : corp[us] Caroli.

(Under denne Sten hviler Karls Legeme.)

5.

Gravsten, ogsaa fra Middelalderen, sammesteds:

Dic rogo versiculos o lector qvi legis istos, [?] nie
pie da Magno gaudia Xpe [o: Christe] tuo.

(Jeg beder dig, Læser, du som læser disse Linier, frem-
sig dette fromme Ønske, giv Christus! din Magnus Del i din
Glæde.)

Denne og den foregaaende Sten er afbildede i Løfflers
»Gravstene fra Middelalderen«. Pl. IX. Se ogsaa Marmora
Danica, Tom. II, S. 133.

6.

Gravsten paa Kirkegaarden udenfor Vaabehuset:

Herunder Gjemmes det forkrængelige af den i Livet
nu Salige Jens Nielsen Leth Barnfødt i Schiby d. 9 Martz
1721, og døde her udi Framlev d. 26 Ianv. 1795 tillige-
med hans i Livet høyt elskelige Hustrue nu Salige Dorthie
Peders Datter Barnfødt i Aarslev d 8 Iuly 1725 og døde
her udi Framlev d 25 Decembr 1799.

En gammel Mand i Framlev har meddelt mig, at en
Familie Leth har ejet den Gaard, der ligger lige Vest for
Kirken. Navnet Leth er gammelt og meget udbredt her og
i Omegnen.

Storring Sogn.

I.

Paa Kirkens Alterbæger:

Gud til Ære haver Kongl: Majst^e Bierche dommer
Jahannes Snell i Høver og hans Elschelige Hustrue:
Chathrine Elisabeht Wraae Gifvet denne Kalch og disk
Til Storing Kiercke 1721.

I H E S U S.

2.

Paa Oblatæsken:

Gud Til Ære Haver Kongl Maysts Bierche Domer
Johannis Snell af Høver Hans Kieriste Ellen Maria Som-
mer Givet Denne Abelat-Esche Til Storing Kierche.
Anno 1724.

Johannes Schnell blev 2. Gang gift i Sjelle $\frac{3}{8}$ 1724
med Else Marie Sommer, Søster til Sognepræsten her
Christen Madsen Sommer. Hun døde $\frac{31}{3}$ 1767, 70 Aar gl.
(Om Schnell se Hübertz: Aktstykker vedk. Aarhus, III, S. 147
og 246.)

3.

Paa Alterstagerne:

Hr Niels · Madtzøn · Fog · Inger · Anders · Dater ·
Vinding · Ano 1693.

Niels Madsen Fog, Sognepræst til Storing, Stjær og
Galten, † 1696 (vistnok S. af sin Næstforgænger Mads Ja-
cobsen Ribers og Maren Nielsdatter Fog (se nedenfor),
der var D. af Ribers Formand Niels Pedersen Fog). Inger
Andersdatter Winding var hans 2den Kone. (Se Hiort-
Lorenzen: Slægten Fog, 2. Udg., S. 1.)

4.

Paa Prædikestolen:

Anno 1638 hafver Her Iens Ienssøn Snepdrvp Praest til
Storing Kierck oc hindis Annexer med sin kiere Hvstrv
Maren Niels D: Fog denne Prædicke Stoel oc Himmel
bekost oc den i Iesv Nafn til Storing Kierck foraerit
Gvd til Ære Kiercken til Beprydelse oc menig Mand til
Nyt oc Gafven.

Jens Jensen Snepdrup, f. c. 1592 i Snepdrup Præste-
gaard (S. af Sognepr. til Ousted og Taaning Jens Jensen),
gift med Formandens, Mads Jacobsen Ribers, Enke, hvis Søn

af 1ste Ægteskab var ovennævnte Niels Madsen Fog. J. J. S. var Præst her fra 1636 til sin Død 1659. Foran Indskriften staar hans Bomærke.

5.

Gravplade af Jærn paa Kirkegaarden:

Her under hviler den i Livet velædle og gudfrygtige nu hos Gud salige Ma^d Karen Karlebye føed i Hammelef 1727 gift med H^r I: Harlef 1759 død i Stoering den 23^d April 1794.

Gud Liv mig gav han toeg det hen
I ham ieg endte mine Dage
Ved ham mit Støv faaer Liv igien
Og Død ey meer skal smage.

En Tradition paa Stedet vil vide, at ovennævnte Mad. Harlef f. Karlebye beboede et Sted, kaldet »Slottet«.

6.

Gravsten sammesteds:

Her Under hviler den i Livet Nu i døden Agt Bare og VeL for Nemme SL: Dañe Kone Anne Cathrine Iørgens Datter Baren føed i Sveistrup Ao 173. Bode i Høver og Døde Samested i hendes Alders — Aar.

7.

Paa en Sten foran Indgangsdøren til Stuehuset i Stoering Præstegaard:

A C W		I K
17		5[0?]

Bogstaverne betyder Andreas Christian (Andersen) Winding, Sognepræst til Stoering fra 1718 til sin Død $\frac{4}{2}$ 1752. I. K. er hans Hustru Inger Kirstine Hansdatter Cramer. Stenen er sikkert lagt der paa den Tid, da Præstegaardens Stuehus blev bygget. Udhusene er dog ældre;

over en Dør i Laden staar »ANNO 1681 den 10 Jvni«. Den er altsaa opført snart efter Branden i 1680. Stuelængens Opførelse maa vel nærmest være 1750.

Galten Sogn.

1.

Paa Alterbægeret:

Anno 1736: Gud til Ære og Kirken til Prydelse Er til Galten Kirke Givet denne Kalk og Disk af

Bartram Buchvalt Kongel: Mait^s Skou og Jagt Sessions Skriver udi Iylland og Fyen og hans kiere Hustrue Margarete Arenkiel.

Tak Iesu for dit Legeme, Du lood paa Korset Døde, Thi derved hver Een Troende, Blev frelst fra Ævig Møde.

B B

M A.

2.

Paa en udskaaren og malet Trætavle bag Alteret:

Her indenfor hviler vad Iordisk var af den nu Salige Bartram Bucvaldt fordom Kongelig Skov-Jagt og Sessions-Skriver over Iylland-Fyen. Født i Østtoft Sogn i Laaland den 12 August 1669, død den 5te April 1736 her i sønder Galten med sind Elskelige Hustrue · Salig · Md= Margrete · Arenkild · født i Toldsted i Synder Iylland, og blev her begravet i hinds · Alder 70 · Aar, samt hinds kjære Søster Imf= Marine · Arenkild som og her blev begravet i hinds Alder 64 Aar.

I stalle Fromhed har de samtligen levet,
 Retsind og Kjærlighed stod dem i Hjærtet skrevet.
 Tolmodighed og Tro har prydet deres Aar,
 Iklædt Retferdighed de nu for Tronen staaer.

Nedenfor Tavlen ligger et Par løse Vaabenskjolde af Træ, der øjensynlig har siddet paa det Epitafium, hvoraf den her nævnte Trætavle er den eneste Rest (de øvrige Dele bortkom ved den gamle Kirkes Nedbrydning). Buchwalds Vaaben forestiller en Sølv-Buk og et grønt Træ paa blaa Grund (Hjælmtegnet er knækket af). Margrethe Arnkiels Vaaben er en forgyldt Ørnefød paa blaa Grund og som Hjælmtegn et sort Ørnehoved. (Ovenstaaende Indskrift blev malet om med moderne Bogstaver, da den nye Kirke blev bygget i 1884.) — Om B. Buchwald og Hustru se Hofmans Foundationer II, S. 299. Han var højst sandsynligt S. af Sognepræsten til Østofte Bertram Bertramsen B. og Hustru Elline Plum.

3.

Gravsten udvendig i Koret med Portrætter af en Mand og Kone:

Salig ere de som hvile i Herren.

Her under hviler sl: Søren Frandsøn barnefødt i Galten boede der og døde — vdi hans Alders — Aar med sin kiere Hvstro Maren Madsdatter barnefødt i Labing døde 1695 vdi sit Alders 56 Aar de lefde i Ægteskab 31 Aar af Gud velsignet med 3. Sønner og 4. Døttre Gud gifve dennem en glædelig Opstandelse.

Denne Sten, som i den gamle Kirke laa foran Alteret, er efter Traditionen egenhændig hugget af Selvejer Søren Frandsen, hvis Gaard endnu er i Slægtens Eje. Han oprettede den første Skole i Galten By.

Viby Sogn.

1.

Ligsten i Koret:

Vnder denne Sten er begrafven med Æren som salig oc christelig ere døde i Herren tvende hæderlige gvd-fryctige oc fromme Gvds Børn af ecte oc erlige Afkomme Den første er den wellerde Mand Her Morten Andersen Hæde Hand [var] Provst i Ning Herrit nogle oc tivfve Aar oc Præst til Tising oc Wibye Hand var er (!) salig i Fred hensofvit herfra Anno it thvsind sex hvdred Aar tivfve oc fire det var forsand vdi Marty Manned : Nu hviler hand Den anden er gvdfructig Qvinde retsindig oc dydig i alle Sinde Maren Jacobs Daater hans kiere Ven oc Hvstrve som oc sof hen vdi Troen oc sand Taalmodighed med Kierlighed oc Christi Fred Aar 1638 den 27 April det var hvis Siel Gvd visselig derfor har.

Christus ist mein Lebent
Sterben ist mein Gewin.

2.

Ligsten sammesteds:

H[er u]nder huiler vdi [Herren?].....Iachob Hansenfødt i Carlby i Sønder [Hald] Herrit som tiende [paa Mølle?]rvp vdi 9 Aar oc Kalløe[?] vdi 2 Aar sa..... Haverballegaa[rd] oc Ladefogit vdi.....som døde Anno 1670 den.....[Iul?]ius vdi hans Alders 59 Aar Gvd gifve hannem med alle tro Christne en glædelig oc ærefvld Opstandelse paa Domens Dag.

3.

Ligsten sammesteds:

Øverst udhuggede Figurer af en Præst med 2 Koner, længere nede paa hver Side af Christus med Sejrsfanen to

Skikkelser med Overskrifterne Spes og Iusticia (Haab og Retfærdighed); nederst Indskriften, hvoraf kun med Sikkerhed kan læses:

Her under Iens Sognepræst
 udie Wibye oc Tising S[ogne] 6 i hans Alders —
 Aar [den] første ærlig oc Aar oc blef
 Sønner oc Døttre døde 1642
 i sit 42 Aar Den [anden hans k?] Hvstru ærlig oc gudfr
 [Kiersten?] Hansd som lefvede oc døde
 Aar 16— i hendis Alders — Aar.

Gud gifve dem det ævige [Lif].

Denne Inskription kan næppe gælde andre end Jens Lauritsen Mariager (f. i Mariager), der blev Præst i Viby efter Morten Andersen Hæde c. 1621. Han var gift 1. Gang med Hædes Datter; hans anden Hustru Kirsten(?) Hansdatter døde ifølge Wiberg ^{12/9} 1672.

4.

Ligsten sammesteds:

Her under ligger begravet s Lavris[?]. søn Her Iens
 søns[?] oc [Ma?]rgre[te?] [Midterpartiet ganske afslidt;
 derefter kan læses:] Psal: 126 Qvi seminant in lacrymis
 cvm exultatione metent¹⁾.

I · LMP · H · [E?] · M · M · D

Jeg formoder, at den afdøde har heddet Lavrits Jensen og været en Søn af ovenomtalte Præst Jens Lauritsen Mariager.

5.

Ligsten sammesteds:

[Mar]gret Mortensdaaters Been
 [Hviler?] sig nv vnder denne Sten
 Som trei oc tredve Aar
 Herrens Kaars oc Sivgdvm bar

¹⁾ De som saa med Graad, skulle høste med Fryderaab.

Vden Sind oc Sands tillige
 Det [kand mand?] i Sandhed sige.

.....

 Nu er hun fro i Ry[?] oc Glæde
 Hos Gvd oc hans Engler ene
 Den gifve os Gvd allesamen
 Dit ynske vi af Hiertit Amen.

Bekost H: Iens Lavritzøn i Wiby denne Sten 1645.

Det kan formodes, at der er Forbindelse mellem Margrethe Mortensdatter og M. M. D. paa Ligsten Nr. 4. I saa Fald synes hun at have været Hr. Jens Lauritzens 1ste Hustru, Datter af Hr. Morten Hæde.

6.

Kobberplade i Træramme, ophængt paa Væggen i Taarnrummet:

Geheime Raad og Camer Herre Christian Rudolph Philip Gersdorf Frieherre til Marselisborg Ridder og hans Kiære Huustrue Frue Dorothea Øllegaard Rosenkrantz haver Ladet opbygge dette Thorn med Spiiret Aar 1785.

Se F. Krogh: Om den høiere danske Adel. S. 197.

(I Koret findes endvidere 2 Ligstene, af hvilke den ene er helt blank og den anden har en delvis ukæselig latinsk Indskrift og Aarstallet 1651(?), men intet Navn.)

Ormslev Sogn.

1.

Paa Alterstagerne i Kirken:

Olluf × Søren × Søn × Hovedstrup × Anne ×
 Niels × Daatter × ANNO × 1714.

Oluf Sørensen Hovedstrup var Degn til Ormslev og Koldt. Hans første Hustru, Anne Nielsdatter Sturup døde 1712. Muligt er Beslutningen om Foræringen af

Stagerne allerede sket inden Hustruens Død og disse da af en eller anden Grund først bleven færdige 1714.

2.

Paa en Trætavle, hensat bag Alteret:

ANNO · 1602 den 13 februari døde Erlig Qvinde Kiersten Laurizdatter som her huosz liger begraffuit huilcke[!] som Leffuit Erlige Vdi Ecteskab Medt hindisz husbond: : Michel Rasmuszson y 46 Aar oc afflidt di till hobe XI børnn aff huilcke liger her huosz Begraffuit erlig pige Edel Mickelsdater som døde [Aarstal er glemt] Gud giffue dem medt alle det euige Liff Amen.

3.

Paa Døbefadet:

Dette Messing-Fad forordnit at være i Ormslev Kierke et Døbe Fad er forærit af P : M : S og A : N : D i Aaboe-G 1686.

Peder Mikkelsen i Aabogaard var Fader til Præsterne Peder og Mikkel Aaboe.

4.

Gravsten i Taarnrummet, meget slidt:

Her under [hviler].....Mand.....Forpagter
.....oc Torris[?].....96.....25 Aar...
.....død 15[?].....

Ringeren i Ormslev har meddelt, at Stenen skal være lagt over en Ridedoged paa Constantinsborg.

5.

Itubrudt Epitafium paa Loftet over Vaabenhuset:

Dette Ringe Tegn meere til Bevis paa et taknemmeligt hierte End Underretning for andres Øyne Erindres Ægtefælle, men et Kiærre Guds Ba[rm] For dend tiid Hun her i Verden var iblandt de Sande Christne de dydige Hu-

struer De fromme Mennsker ædle Madame Marie Morten[sdatter Westergaard] Fød [paa Vil]helmsborg som Forældres eneste Barn den 11 Juli 1726 Død udi Ormslev, Een Eeniste Datters Moder dend 5^t Octobr 1751¹⁾ da Hun Efter et Kort Ægteskab [med H]ANS CHRISTIAN N[issen].....tid efter en haar forløsning.....løst fra den onde Verdens.....

I sit Ægteskabs Andet Aar
 I sin Alders 24 Aar
 Her maatte vi dig Sætte ned
 Og dække til med Steene
 Indtil at Gud til Herlighed
 Fremkalder samme beene
 Men har vi giemt i muld og Sand
 dend deel som kunde svinde
 Saa er hos Gud i bedre stand
 dend bedre deel at finde
 du gich da bort fra Usselhed
 her er kuns bittre lyster
 Du kom da hen til Fryd og fred
 Sov vel lyksalig Syster.

Her under dette Muld og Hos Denne Moder hviler en elschelig Datter Anne Magrete Hans Datter Nissen fød udi Ormslev dend 27 Septbr 1750 død samesteds den 13 Julii 1752.

Ieg seer hvor lidt at [Verden?] dog
 Mod himlen har i eye
 da Gud saa snart en Datter drog
 Ad disse livsens Veye.

Marie Mortensdatter Vestergaard var Sognepræst Hans Christian Nissens 2den Kone. De blev

¹⁾ Skal være 1750. (Se Nr. 9.)

gift i Saksild $13/6$ 1749. Om ham se Nr. 8. (Af Trap ses, at Epitafiet før har hængt i Taarnrummet.)

Udenfor Vaabenhuset ligger 4 Gravstene, der alle supplerer Indskrifter inde i Kirken:

6.

Den 17de Iulii 1752 blev Sal. ANNE MAGGRETTE HANS DATTER NISSEN Bearavet [o: begravet] i Hindes Alders 1 Aar og 9 Maaneder.

7. (Ituslaaet.)

.....i [Aar]huus fø[rste?] Sogndegn til Ormsløf og Kolt Sogner — Aar som døde 17— udi hans Alders — Aar med sin kiere Hustru Anne Nielsdatter barnefødt i Staftrup [o: Stautrup] Hun døde 17— udi hindes Alders — Aar De liger og sofver aldelis med Fred til Herren har hielpet dem at de nu bo trygelig Psal : 4 : V : 9.

Trap meddeler, at der i Kirken er en Ligsten over Degnen Oluf Sørensen Hovedstrup; men da den eneste Sten inde i Kirken (Nr. 4) sandsynligvis er over en ganske anden Mand, maa det bero paa en Forveksling med den her nævnte Sten. O. J. Hovedstrup blev begr. $6/10$ 1731, 87 Aar gl. Hans Hustru blev begravet $21/7$ 1712, 82 Aar gl. (Kirkebogen.)

8.

Den 23de Februari 1763 Døde Sal: Hr HANS CHRISTIAN NISSEN i hans Alders 48 Aar 4 Maaneder 2de Uger 6 Dage Præst 20^{ve} Aar.

9.

Den 4de October 1750 Døde Sal: Mad: MARIA MORTENS DATTER WESTERGAARD i Hindes Alders 25 Aar 6 Maaneder 2de Uger 5 Dage.

Hun var gift med ovennævnte Sognepræst H. Chr. Nissen (se Nr. 5).

10.

Gravsten, anvendt som Trappesten i Ormslev By:

Her[under hviler den jordiske?] Del [af] Kragb[alle]
 født i Odder 1744 Død i Ormslev 1767 Efter
 Bode

Den afdøde er Margrethe Marie Kragballe, der var gift med Sognepræst i Ormslev J. N. F. Müller.

Koldt Sogn.

1.

Paa Alterstagerne (sammenslynget):

N L S[?]

2.

Paa Alterbægeret:

1712 DNS' NICOLAVS + PETRI + DEDIT + ME
 VEMARA
 ECSVIH

(»Hr. Niels Pedersen har skænket mig«.) — Da Bogstaverne i de to nederste Ord staar i en Kreds om Bægeret uden Adskillelse, er det uvist, hvilket der er Begyndelsesbogstavet. — »Danske Atl.« paastaar, at der paa Bægeret har staaet »et Aarstal, som synes 1552«, hvilket ogsaa stemmer bedre med Indskriftens antike Udseende end 1712. Der kendes dog ikke nogen Præst til Ormslev og Koldt af det Navn.

3.

Gravsten udenfor Vaabehuset (den højre Side afhugget):

Her under hviler [den velagtede?] nu sl Mand Povel
 [som leve]de og døde i Liming [s: Lemming]

[i hans Al]ders 75 Aar, med [sin Hustru] erlig og gud-
frygt[ig Qvinde?] Maren Iensdatter [som døde] udi sit Alders
— [Aar. Gud give] dennem en glæde[lig Opstandelse].

4.

Gravsten paa Kirkegaarden med Billeder af en Mand
og Kone:

De ligger og sofver aldellis med Fred thi Herren har
hjulpet dem med[?] nu at boe tryggelig.

Her hviler Agtbare Kone Salig Kiersten Andersdatter
født i S. død her 1790 Gud give hende [en glæde-
lig] Op[standelse].

Mads Mortensen Koldt — Kiersten Simonsdatter har
ladet den Afsiælede Til ære Det udhugge 1803.

5.

Gravsten sammesteds:

Her vnder hviler agtbare og velfornemme Koene nu
salig hos Gvd Maren Knuds Dat født i Kolkiergaard død
i Bering 1802 gift med sin efterlate Mand agtbare Rasmus
Nielsen Bering 5 Aar uden Børn Gvd give hende en
gledelig Opstandelse paa Dommedag Amen G: Vers [o:
Grav-Vers] Omkast mig ey mit Hvilested fordi wi ere
døde lad mig sov i Fred til ieg min Gvd skal møde.

Den nederste Halvdel ef Stenen er helt blankslidt, da
Børnene i Aaringer har brugt den til Glidebane.

Holme Sogn.

1.

Mindetavle af Sten i Kirkens Kor:

Her hviler ved Herens Alter s: Her Anders Thomis-
søn, hans Alder 76 Aar, sofver her oc s: Her Niels

Christensøn Hiordtzvang, som i famvlerete V. Holgier Rosenkrantz, 2 s. M. lens Gødesen Biscop, 3 var saa Gvdz Tiener. 4 oc Sogneprest til Holme oc Trandbjerg — Aar. hans Alder — Aar. med deris s: Hvstrv Maren Jacobs Daater hidis Alder — Aar. Gvd gifve dem d. e. L. [det evige Liv].

Anders Thomsen var Præst her 1580; Eftermanden, Niels Christensen Hjortsvang, maa have været her i Beg. af det 17. Aarh. Om den lærde Holger Rosenkrantz (f. 1574, † 1642) se »Dansk biogr. Lex.« med yderligere Henvisninger; om Jens Gjødesen, Biskop i Aarhus fra 1593 (f. 1550, † 1626) se Bang: Aarhus Stifts Biskopper, S. 30, og »Dansk biogr. Lex.«

2.

Epitafium i Vaabenhuset med Billeder af en knælende Præst med Hustru:

Quid retribuemus domino pro his omnibus? Non
fivimus tanti.

In memoriam priam DN. CHRISTIERNI IOANNIS
THORSAGRII, Pastoris Holmensium & Tranbergensium
Fidelissimi 27 Aar.

&

Vxoris Suavissimæ MARIÆ MICHAELIS HOUSING:
Natus Fuit Ille Anno 1638 . die 23 Augusti. Hæc Ran-
drusii Anno 1647 . die 25 Februari. Obierunt Anno
1665 . 1687.

Invidia virtutis comes, invidiam spero, invidiam sperno.
Paa Konsollerne staar A^o 1682.

(Hvorledes skulle vi gengælde Herren alle disse [Velgæringer?]. Vi have ikke været saadanne. — Til et fromt Minde om Hr. Christen Jensen Thorsager, nidkær Præst ti Holme og Tranbjerg i 27 Aar og hans elskelige Hustru

Marie Michelsdatter Housing. Han blev født Aar 1638 osv., hun i Randers 1647 osv. De døde 1665 og 1687. — Had er Dydens Ledsager; jeg venter Hadet, men jeg foragter det.)

Christen Jensen Thorsager, vistnok f. i Torsager Præstegaard, blev Præst her 1669. Wiberg lader ham dø 1695, hvilket iøvrigt ogsaa stemmer med Mag. Poul Poulsons »Catalogus pastorum diæceseos Aarhusiensis«. Hafniæ 1727.

3.

Ituslaaet Gravsten i en Have i Holme By:

Dene Sten [hafver?] erlig oc velacht Mand Christopher Sonlesø[?] Hus[?]strv Ane Peder[sdatter?]

Her vnder [hviler? er]lig oc vel [Lau]ridtzsen Kaa[e?]. oc døde her i Holom A[nno]. i hands Alders 43 Aar med s[in] k. s. [o: kiere salig] Hustrv [An?]ne Ofvesdater som oc døde Ano 1659 i hinds Alders 93 Aar Gud gifve dem en gledelig oc ærrefvld Opstandelse 1664[!].

(Langs Randen staar en vanskelig læselig gudelig Indskrift.)

Ejeren af Stenen mener, at Mandens Dødsaar, der nu er bortkommen, var seksten hundrede og nogle og tyve.

Tranbjerg Sogn.

1.

Paa Døbefadet i Kirken:

E · I · S · L · — K · R · D ·

1689

Paa Alterstagerne:

ANNO · 1633 · da · halver · Erich · Iensøn · i ·
legstrop · oc · hans kiere · Høstrv · El · Søfrensdater ·
forerit · dise · Lysstager · til · Tranbirg · Kirke.

Maarslet Sogn.

I.

Epitafium i Kirkens Skib:

Øverst:

Salig ere de døde som dø i Herren . Aanden siger .
De hviler af deris Arbed . apoc . 14 cap.

Under Epitafiets Maleri, der forestiller Christi Opstandelse af Graven:

Her er begravet erlig oc welact Mand . Peder Nielse som bode oc døde vdi Thestrvp . fordvm Sandmand [o: Sandemand] her vdi Herredet med sin kiere Hvstrv . Ingeborig Peder^s Dater Fogs . som lefde tilsammen paa det 16. Aar oc avfledt 6. Børn 4. Sønner oc 2. Døter, di 3. Sønner. 2 Døter bortsove med fornet^e dieris kiere Fader oc Moder . 1603 . oc hviler her tilsamen . Gvd . gif . denom en gledelig Opstandelse och hawer dirres efterladte Søn . welagt Mand Rasmvs . Pedersen . Te-strvp . Borger vdi Arhvs . Gvd til Ere . Kierchen til Bepvdelse [o: Beprydelse] och sin kiere s. Farelder til Admindelse ladet den Ephitapivm bekoste oc apsete [o: opsætte] Ao 1641

Paa Fodstykket:

Død hvor er din Braad Helfvede hvor er din Seier men Gvd were tach som gaf os Seier formedelst wor Herre Iesvm Christvm.

1 Corint 15.

Paa det nederste udskaarne Ornament staar:

G	
S	1641
GSMMSG	[Kristi Monogram]
S	M. O. D.
G	

[Bomærke]

R P

Rasmus Pedersen Thestrup, Handelsmand i Aarhus, blev født i Testrup, Maarslet Sogn, $28/6$ 1588 og døde i Aarhus $22/1$ 1656. M. O. D. er hans Hustru Maren Olufs Datter, f. c. 1592, † $11/2$ 1657. Hvad derimod de korsvis stillede Bogstaver skal betyde, er umuligt at afgøre, maaske er det en kabbalistisk Figur. Indskriften er aftrykt i en Afhandling af Mag. Chr. A. Jensen i »Aarbøger udg. af Hist. Samf. f. Aarhus Stift«, I, hvor ogsaa en Afbildning af Epitafiet findes. Om Rasmus Thestrup og hans Skægt se H. A. Møller: Stamtavle over Slægterne Stampe og Thestrup. Brønderslev 1910.

2.

Udskaaret Mindetavle sammesteds:

Dend Her i Maarslett Kircke hengende Lyse-Crone og Opsatte Lyse-Arm haver høyagtbare og velfornemme Sr: Christen Sckaarup af Aarhus og hans Elskelige Brud Iohanna Bergen-Hammer af Maarslett Præstegaard gived til Kirken paa deres Brøllupsdag d: 8 Iulii Anno 1721.

Oplys med det lys self o gud
 Dend Brudgom med sin unge Brud
 Som lyse-Arm og Crone,
 Din Tempel gaf ydmygelig,
 Og samle dem i Himmerig
 for Lammeds Stoel og Throne;
 Lad dem der da finde mig,

Som begge elsker inderlig,
 Og dette Skrevet haver;
 Saa vel vi i det høye hof
 Dig Samptlig yde samlet Lof
 for alle dine gaver. M. B. H.

Sponsæ Pater [o: Brudens Fader].

3.

Mindetavle i Koret:

Til christelig Amindelse ofver dend ærværdige og vel-
 lærde Mand H^r Mads Bergenhammer fød i Laalland
 A^o 1663 i 4te Aar Medtienere der i Landet og siden
 næsten 37 Aar Sogne Præst for Maarslett Meenighed
 døde A^o 1727 udi sit Alders 64de Aar saa vel som hans
 elschelige Hustruu den hæderbaarne og gud-elskende Ma-
 trone Kirsten Lipper fød i Schaane A^o 1663 død
 A^o 1727 udi sit Alders 64de Aar og hvilche efter at de
 paa 37te Aar hafde levet et kierligt Egteskab som af Gud
 var velsignet med 5 Børn af hvilche 3 igien lefver
 H^r Iens Bergenhammer, Præst til Falling og Ørting
 Menighed Johanne Bergenhammer udi Egteskab med edle
 og høiyagtbare Christen Schaarup Veiere og Maalere
 samt Kiøb og Handelsmand i Aarhus Hans Bergen-
 hammer som øver sig i den lovlige Kiøbmands Handel
 efterlode sig et priseligt Navn paa Iorden overlode deres
 Slægt til Himmelen og deres Legemer til Graven hernelen
 i et saligt Haab om en ærefuld Opstandelse er dette efter
 Skyldighed opsat af ovenmelte efterlevende Arfvinger.

4.

Paa Prædikestolen:

M : Peder Terchelsen Pr H : Christen Laveritssen
 M : Michel : Nielsen Sognepr Iens Iostsen : i Langbale
 Iens Michelsen : i Skomstrvp: : Anno 1603.

Christen Lauritsen var Sognepræst til Maarslet, Michel Nielsen hans Eftermand i Embedet; den tredje gejstlige er sikkert Peder Terkildsen Abildgaard, Sognepræst til Aarhus Domkirke, f. c. 1541, † $12/5$ 1605. — Skumstrup er det nuværende Vilhelmsborg.

5.

Ligsten paa Kirkegaarden:

Her under hviler Iens Hansen Møller fød i Krekier 1725 den 6te September Død i Skou Mølle 1792 den 6te December i sit Alders 67 Aar og 3 Maaneder og Alhed Ingerslev fød i Aarhus 1738 den 22 Augusti død i den i sit alders — Aar og — Maaneder.

Alhed Ingerslev døde $2/5$ 1811, 73 Aar gl. (Aarhus V. Frue Kb.)

6.

Middelalderlig Ligsten, henstillet ved Kirkegaardsmuren; herpaa læses Navnet:

Hulda.[?]

Beder Sogn.

1.

Epitafium i Kirken med malede Portrætter af en Præst med Kone og 5 Børn (3 Piger og 2 Dreng):

Hic ossa quiescunt Dni. Laurentii Iani Bederini nec non Coniugis svavissimæ Annæ Catharinæ Petri Dorschææ ille Heic natus est Anno MDCXLVI, Pastorem egit huius Ecclesiæ, et Symmystam Ecclesiæ Malling A[nno] [Aarstal mangler]. Denatus est Anno MDCVC[I?] Hæc Nata est Hafniæ Anno MD[.]I, Educata Fredericiæ, — Denata est Anno [Aarstal mangler]

Parentes Liberorum Qvi omnes expetant Servatores [o: servatoris] venientis adventum.

(Her hviler Benene af Hr. Laurits Jensen Beder samt af hans elskelige Hustru Anna Cathrine Pedersdatter Dorscheus; han blev født her Aar 1646, blev Præst til denne Menighed og Medtjener til Malling Menighed Aar. Han døde 169[1?]; hun blev født i København Aar 16. . . , opdraget i Fredericia —, døde Aar. Forældre til Børn, som alle forventer den kommende Frelsers Ankomst.)

L. J. B. var Søn af Formanden i Embedet Jens Pedersen Mariager ¹⁾ og Dorthea Dorscheus. Wiberg beretter, at han er død 1694; og maaske skal det utydelige Tal paa Epitafiet læses saaledes.

2.

Ligsten i Kirkegulvet med Portrætter af en Kone (i Midten) med 2 Mænd. Over hver af Figurene Bogstaverne:

O. K. S. K. S. D. LPS (Bomærkeagtigt sammenslynget.)

og derunder 11 Børnehoveder paa Rad med Overskrifterne:

KOS - DOS - LOS - T[?]OS - SOS - . . . OS - D -
MOD - KOD - AOD - KOD

Indskrift:

Her ligger v[i]. Børn smaa. Paa Dommedag igien skvle vi opstaa vor. hafve[?] vi til til Trøst ved Christi Blod oc Død for. hafde vi Sorg Angest oc Nød nu sider vi glade[?]. [m]egen Vlycke hafver Gvd os borttaget. [Herre?]ns Godhed best hafver behaget.

Her v[nder h]viler vdi Herren erlig oc vel.
Knudsen som bode oc døde. Anno 1655 i hans

¹⁾ Over ham har der ifølge »Danske Atlas« for været et Epitafium i Kirken.

Alders 45 Aar mederlig oc gvd Frychtige Q[vinde]
[Sø?]rens Dater som oc døde Ano 16
 Aar oc blef af Gvd vel[signet]hviler oc her hos
 hindeerlig oc velfornemme Mand[Pe-
 de?]rsen som døde Ano 16 --[Gvd] gifve dem
 Errenz Krone.

Herunder 3 Skjolde, hvori staar henholdsvis O. S., Christi
 Monogram og LPS 65.

Om Randen:

Ieg ved at min Frelsere lefver oc hand skal her efter
 opvecke mig af Iorden oc ieg skal der efter omgifvis med
 dene min Hvd oc ieg skal s[e Gvd] i mit Kiød den samme
 skal ieg se for mig oc mine Øyne skvle skve han.

3.

Ligsten sammesteds:

Her, vnder, huiler, erlig, velacte, Mand, sl, Sørren
 Ollesen, vdi, hans, Alder . 45 . Aar som . bude . i .
 Fløstrup . [ø: Fløjstrup] oc . døde Anno . 1689 . d: 27 .
 Iuni, oc . lefvede . vdi . Ecteskab . i . 6^{1/2} Aar med erlig
 dyderrig . gudfryctige, Martrone, sl: Ianhane[!] Iørrens
 Datter, vdi hindis Alders, — Aar . oc . døde Anno . —
 den — vdi h[ans Al]ders — Aar Lefvede . di . tilsamen
oc aflede — Sønner oc — Pige [Gud] gifve dennem
 tilsamen med alle tro Christene en glædelig Opstandelse.

Herunder et Gravvers, hvoraf kun enkelte Brudstykker
 kan læses.

4.

Udvendig paa Kirketaarnet:

F B G

1794

Bogstaverne betyder Frederik Baron Guldencrone
 (til Vilhelmsborg), Stiftamtmand, † 1/7 1824.

Malling Sogn.

1.

Paa den ene af Alterstagerne:

Pier Sørensen i Bisgaard. 1596.

2.

Paa den anden:

Eske Michelsen Eyfle i Malling . Iens Ioensen Sckiper
i Aarhvs Anno . 1596.E. M. E. var Ejer af en Gaard i Malling By 1557—93;
han var Søn af Mikkel Øuli. (Se La Cour: Danske Gaarde,
I. Bd., Aarh. 1906, S. 184.)

3.

Paa Lysekronen:

Christen Christensen Buch

Catrine Claus Datter

Anno 1732.

C. C. Buch var Degn i Beder og Malling c. 1724—50
og gift med Catrine Clausdatter.

4.

Ligsten i Kirkegulvet:

Christen Christensøn Buch fød 1696 d: 21 Iuli død
1750 d: 12 Decemb: i hans Alders 54 Aar.

Datter død 17—.....[A]lders — Aar.

Fød [1]648.

(En anden Ligsten, hvis Indskrift nu er ulæselig, maa
være lagt over den i »Danske Atlas« omtalte sidste i Malling
boende Præst Niels Rasmussen, som døde 1655.)

Astrup Sogn.

1.

Over Korbuen, malet i Kalk:

Año dñi mdxi thene gernig vorde giorth i her per
nilsens tid then tid han var sogen prest i astrop año dñi
mdx primo.

2.

Malet paa Muren i Kirken:

Henricvs Stephani Horsnetianvs. 73.

»Henrik Stephensen fra Horsens« var rimeligvis den
Kunstner, der dekorerede Kirken 1573.

Tulstrup Sogn.

Ligsten i Koret med Billeder af en Ridder i Rustning
med sin Hustru. Om Stenens Rand forskellige Vaaben-
skjolde:

her ligger begraf[uit?] erlig oc velbiurdig mand Iost
ulfeld til Østergaard oc døde hand anno 1563. Med sin
kiere Frue Fru Anne [K]aasz her som døde
gud være deres siele naadig.

Just Ulfeld til Østergaard, Skumstrup og Moesgaard
var S. af Anders U. og Ellen Tegenhuus. Anne Kaas var
D. af Niels K. (af de Sparre-Kaaser) og Anne Bjørn. Hendes
Dødsaar er vistnok ubekendt.

Tuno Sogn.

1.

Paa en Silkefane, ophængt i Kirken til Minde om en
lykkelig Bjærgning af et Skibsmandskab:

a) Paa den ene Side af Fanen findes et koloreret Billede af Strandingsscenen med Overskriften:

Anno 1713 udi Martii Maaned er dette Skib Strandet paa sãme Maade, som denne Afbildning udviser Gud være Lovet, som hjalp i Nøden.

b) Paa den anden Side:

Til en Erindring om Guds Beviiste Hjelp, I Nøden. Gives dette til Tunøe Kirke

af

Dorothea Schwartzes

A^o 1734.

2.

Gravsten foran Vaabehuset:

Her Hviler I Herren Den Ærlig Agtbare nu Salig Vage Karl [formodentlig »Vaagekarl« s: Fyrpasser] Skipper Jens Jørgensøn Barnfødt Her Paa Tunøe A^o 1654 3 Oktbr. Og Død Paa Same Sted A^o 1690 1 Januar I Sin Alders 35 Aar. Gud Opvække Hanem til det ævige Lif.

Ifølge Meddelelse fra Hr. Pastor Groes-Petersen paa Tunø har denne og en anden Sten, som nu ogsaa ligger udenfor Indgangen til Vaabehuset, men hvis Indskrift er ganske afslidt, før ligget i Vaabehusgulvet. Paa den ulæselige Sten findes Billeder af en Mand og en Kvinde.